Turkish Studies

Volume 14 Issue 7, 2019, p. 4145-4158

DOI: 10.29228/TurkishStudies.22230

ISSN: 1308-2140

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info/Makale Bilgisi

✍ Received/Geliş: 05.11.2018

✓ Accepted/Kabul: 20.12.2019

✍ Report Dates/Rapor Tarihleri: Referee 1 (21.11.2018)-Referee 3 (03.12.2018)

This article was checked by intihal.net.

MUHASEBE MESLEK MENSUPLARININ UFRS'YE GÖRE HAZIRLANAN MALİ TABLOLARIN GÜVENİRLİĞİNE BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI

Emin YÜREKLİ* - Bilal SOLAK**

ÖZET

Küreselleşme süreci ile birlikte, siyasi sınırlar korunurken ülkeler arası yapılan ticari antlaşmalarla ticari sınırlar adeta ortadan kalkmıştır. Günümüzde bilgi teknolojilerinin ve internetin yaygınlaşması ile birlikte dünyanın herhangi bir yerinde yaşayan yatırımcılar istediği anda başka bir ülkede yatırım yapabilmektedirler.

Yatırımcılar yatırım kararlarını verirken hiç kuşkusuz doğru, anlaşılabilir ve güvenilir bilgiye ihtiyaç duyarlar. Uluslararası muhasebe standartları yatırımcıların istediği doğru, anlaşılabilir ve güvenilir bilgiyi yatırımcıya sunulmasında önemli rol oynar. Türkiye'de ve dünyada ortak muhasebe uygulamaları çerçevesinde uluslararası muhasebe standartları bütün ülkelerde uygulanmaya başlanmıştır. Konuya ilişkin literatür tarandığında uluslararası muhasebe standartlarının teorik çerçevesi ve uygulamasına yönelik birçok çalışma yapılmıştır.

Çalışmamızda, Türkiye'nin ticari faaliyetler açısından en gelişmiş ili olan İstanbul'da çalışan ve aktif olarak UFRS'leri uygulayan muhasebe meslek mensuplarının UFRS'ye göre hazırlanan mali tabloların güvenilirliğine bakış açılarını belirlemeye yönelik araştırma yapılmış, bulgular analiz edilmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır. Çalışmanın verileri anket yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Literatüre dayalı olarak hazırlanmış anket soruları İstanbul ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarına uygulanmıştır. Çalışmanın temel amacı, İstanbul ilinde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının UFRS'ye göre hazırlanan mali tabloların güvenilirliğine bakış açılarının incelenmesidir.

Çalışmanın bulguları analiz edildiğinde, İstanbul'da çalışan ve aktif olarak UFRS'leri uygulayan muhasebe meslek mensuplarının UFRS'ye

* Doç. Dr., Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, E-posta: eyurekli@pau.edu.tr

** Doç. Dr., Manas Üniversitesi, E-posta: bilal.solak@manas.edu.kg

göre hazırlanan mali tabloların güvenilir ve şeffaf olarak nitelendirdikleri tespit edilmiştir. Çalışmanın bir diğer önemli bulgusu ise, İşletme dışı bilgi kullanıcılarının, UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloları daha rahat bir şekilde anlayabileceklerini yönelik bulgu olduğu görülmüştür

Anahtar Kelimeler: Küreselleşme, Uluslararası Muhasebe Standartları, Mali Tabloların Güvenirliği, İstanbul.

ACCOUNTING SERVICES OF THE IFRS FINANCIAL STATEMENTS PREPARED ACCORDING TO PROFESSION OR RELIABILITY OF A SITE SURVEY TO DETERMINE

ABSTRACT

With the globalization process, while the political boundaries were maintained, trade boundaries between the countries were virtually eliminated. Nowadays, with the expansion of information technologies and the internet, investors living in any part of the world can invest in another country at any time.

Investors need undoubtedly accurate, understandable and reliable information when making investment decisions. International accounting standards play an important role in providing accurate, understandable and reliable information to investors. international accounting standards in accordance with common accounting satellites as in Turkey and the world began to be implemented in all countries. When the literature on the subject has been reviewed, many studies have been conducted on the theoretical framework and application of international accounting standards.

In our study, Turkey's employees the most developed provinces in terms of commercial activities in Istanbul, and actively IFRS implements the accounting profession prepared in accordance with IFRS members of the research done to determine perspectives on the reliability of financial statements, the results were analyzed and the results were interpreted. The data of the study were obtained by using the survey method. The questionnaire questions based on the literature were applied to professional accountants working in Istanbul. The main objective of the study is to examine the viewpoints of the accounting professionals working in the province of Istanbul on the reliability of the financial statements prepared in accordance with IFRS.

When the findings of the study were analyzed, it was determined that professional accountants working in Istanbul and applying IFRSs actively defined the financial statements prepared in accordance with IFRS as reliable and transparent. Another important finding of the study is that there is a finding that non-user information users will be able to understand the financial statements prepared in accordance with IFRS more easily.

STRUCTURED ABSTRACT

One of the main purposes of companies in financial reporting is to provide the information that will be useful to their users in decision making process. Financial information closely concerns managers, shareholders, investors, creditors, competitors, employers, government and other stakeholders. These information are offered as financial statements and are organized as various ways.

Due to globalization brings international competition, the comparableness neediness of the provided financial information have increased. International financial reporting standards play important role, in generating these comparable information. International accounting standards board have achieved important success in generating and publishing of international accounting standard. These standards ensure that the users of the financial statements are provided with objective and accurate information. The standards have found application area in many countries to ensure that the information on financial statements are impartial and accurate.

One of the important tasks in creating reliable and impartial manner accounting information is the responsibility of accounting practitioners, namely accounting professionals. In literature, it was determined that there are many researches on accounting professional in USA and Europa.

In the content of presented analysis, in the three dimension system and process, the factors on the basas of EU assets value and accounting results were found.

Perera and Chand (2015), conducted an critical evaluation in order to present the challenge that SMEs IFRS acceptance process. In the result of this study analysis presented that user orientation were not properly approached by International Accounting Standards Board. Moreover, technical problems in specific parts of IFRS and potential complexness in the preparation of financial statements are outlined.

It is clearly understood that accounting professional are aware of international accounting standards and the continuing problems in practice by examining of current literature. Based on the fact that the reliability of the financial statements, which are the most important outputs of accounting, can be realized by the professional accountants with full understanding of IFRS and accurate accounting records, it is possible that some problems may occur during the transition phase. Safety of the financial information is the most important element that affect the investment decision in investment decision of the international investor. Untrusting financial statements misguide the investors and cause the escaping of the international capital abroad. Reliability of financial statements prepared in accordance with IFRS, which represents the main theme of this can be possible with the well understanding and applicaiton of IFRS and SME standards by accounting professional.

This study was conducted to determining the confidence index of IFRS financial statements to companies that prepare financial statements according to IFRS. The study was conduct in İstanbul which is in the stage of being the important trade base of the world. Accounting professionals working in 32 companies operating in Istanbul and preparing financial statement according to IFRS were reached by random

sampling method and the questions prepared based on the literature were asked and the findings obtained were analyzed and interpreted in detail.

Obtained data was examined in SPSS 23. The decision about parametric or non-parametric test will be used took was taken by conducting normality test. As a result of Shapiro-Wilk analysis, it was observed that the data were distributed normally ($p > 0.05$). Questionnaires were created by the researchers by searching the related literature.

In global markets where international capital is moving at a dizzying pace, countries are seeking to increase their share to the maximum.

In this research questions were addressed to accounting professional working in companies that preparing financial statements according to IFRS. The result of the study was showed below;

- Financial statements prepared according to IFRS present comparable information,
- Financial statements prepared according to IFRS present more reliable information,
- External information users can be understand the financial statements prepared according to IFRS more comfortably

It has been recognized that participants are generally middle age and older. Moreover the percentage of participants serve in international companies is %62,5. Is was determined that %56,3 percentage of participants have master' s degree by examining the attendance education status. Despite the number of accounting professional who have master' s degree is insufficient, %56,3 percentage is estimate as a high percentage. %53,1 percentage of the participants answer the question that asked to determine the title, CPA.

It was determined that there was a positive relationship between the age variable of the participants and the questionnaire scores regarding the applicability of international accounting standards.

A significant difference ($p < .05$) was found between the gender of the participants and the total score of the applicability of international accounting standards questionnaire. Moreover, it was determined that a significant difference between type of the company where participant serves and totals score of applicability of international accounting standards trust questionnaire ($p < .05$). Positive finding about accounting professionals, who serve international companies, opinion on applicability of accounting standards was determined. However, a significant difference was not found between the graduation, work experience and working time of the firms they serve and the total score of the applicability confidence survey of international accounting standards ($p > .05$).

As a result, it has been determined that the financial statements that presented in accordance with IFRS are one of the important factors that increase confidence in attracting international capital to our country. It is consider that this finding is very important in terms of the

direct effect of financial statements, one of the biggest output of accounting field, on national economy.

Keywords: Globalization, International Accounting Standards, Reliability of Financial Statements, Istanbul.

1. Giriş

Şirketlerin mali raporlama yapmadaki temel görevleri kullanıcılarına karar verme süreçlerinde faydalı olacak bilgiler sunmaktır. Mali bilgi kullanıcılarını analiz ederken, şirketin kendisinin yanı sıra, yatırımcılar, borç verenler (kredi verenler), rakipler, çalışanlar, devlet ve pek çok diğer paydaşın arkasından en ilgili taraftır. Muhasebe süreci mali bilginin tanımlanması, ölçümü ve iletilmesine odaklanmıştır. Bu bilgiler mali tablolar halinde sunulur ve çeşitli şekillerde organize edilir; mali pozisyon beyanı, gelir tablosu (kar ve zarar tablosu), nakit akış tablosu, öz kaynak tablosu, diğer risk analizleri ve mali tablolarda notlar şeklinde açıklamalar.

Küresel piyasa sürekli artışta olduğu için, mali bilgilerin şirketler arasında karşılaştırılabilirliği ihtiyacı artmıştır. Bu nedenle, ekonomi karşılaştırılabilir, güvenilir ve ilgili mali bilgi ihtiyacını yerine getirecek çerçeveleri oluşturma ihtiyacını belirlemiştir. UFRS'yi dünyada kabul edilen mali raporlama standartları olarak kabul edilmesini sağlayan Uluslararası Muhasebe Standartları Kuruludur (IASB). Bu standartlar mali tabloları kullananlara tarafsız ve doğru bilgi sunmalı ve kullanıcıların mali tablolardaki bilgilerin doğru olduğuna güvenmelerini sağlamalıdır.

2. Literatür Çalışması

Hacıhasanoğlu ve ark. 2012 yılında yapmış olduğu çalışmada muhasebe meslek mensuplarının standartları uygulamaya ne kadar hazır olduklarını araştırmıştır. Ankara ilinde muhasebe mensupları üzerinden bir araştırma yapılmıştır. Araştırma sonucunda ise muhasebe meslek mensuplarının genel anlamda standartlar hakkında bilgi düzeylerinin düşük olduğu ve TFRS'nin uygulamaya geçilmesi ile meslek mensuplarının iş yükün artacağı fikrine sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca standartlar ile yorumları takip etmedikleri ve ilginin fazla olmadığı ortaya konulmuştur.

Fidan ve Cinit (2013) ise Eskişehir'de muhasebe meslek mensubu ile yapmış olduğu çalışmada TFRS ile ilgili bilgi düzeyleri ve uygulama sırasında muhasebe meslek mensuplarını etkileyecek faktörleri araştırmıştır. Araştırma sonucunda yine %19'u KOBİ TFRS zorluğu yüzünden mesleği bırakmayı düşündüğü, %72'si mesleği zorlaştıracığını ifade etmiştir. Ayrıca katılımcıların büyük bir kısmı eğitim kurslarına katıldığı ve %67'si KOBİ TFRS'nin yürürlüğe girme tarihinin ertelenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Daha sonra TFRS'nin kabul edilmesi ile birlikte TFRS nin uygulanabilirliği yeni bir tartışma ve araştırma konusu olmuştur. Durer ve ark. (2016) Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarının muhasebe eğitim dâhilinde verilmesi ve eğitim veren akademisyenlerin görüşleri üzerine yapılan çalışmada ise UFR Standartlarının uygulanabilirliği konusundaki belirsizliklerin UFRS eğitim planına eklenmesi açısından en zor konu olarak ortaya çıktığı ve eğitimde verilmesi gereken planda Sistemi Uygulama Genel Tebliği (MSUGT) ve vergi yasaları ile UFRS'ye eşit düzeyde ağırlık verilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu anlamda Akyüz ve Yeşil (2017) TFRS ve KOBİ TFRS Açısından Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların analizi sonucunda ise bütün çalışmaların hepsi de ortak nokta muhasebe meslek mensuplarının standartlar ile ilgili bilgi ve eğitim eksikliği olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca meslek mensupları için söz konusu standartların iş yükü olarak algılandığı ve mesleği bırakma gibi eğilimleri olduğu da ön görülmüştür.

Erdoğan ve ark. (2014) KOBİ statüsünde yer alan işletmelerin finansal raporlama standartları ile bir finansal tablo yayınlamayan KOBİ niteliğindeki otel işletmesinin finansal tablolarını Türkiye

Finansal Raporlama standartları dâhilinde yeniden düzenlenmesini yapmıştır. ABC konaklama işletmesi olarak adlandırılan araştırmacı işletmenin Tek düzen hesap planına göre düzenlenmiş bilançosunu KOBİ TFRS'ye göre düzeltip tekrar yayınlamaya çalışmıştır. 2011 mali yılındaki hesaplarının ABC konaklama işletmesinin 2011 mali yılındaki hesaplarının KOBİ TFRS çerçevesinde finansal durum tablosu ve gelir tablosu düzenlemek amacıyla yapmış olduğu çalışma sonucunda, Vergi Usul Kanunun ile KOBİ TFRS arasında bazı düzenlemelerin eksik olduğu buna göre ülkemizde standartların uyum içerisinde olması ve uygulanabilmesi için mevcut mevzuatta değişikliklerin yapılmasına dikkat çekmiştir.

Bozdemir (2014) KOBİ'ler için TFRS'nin uygulanma sürecinde tespitler ve değerlendirmeler yapmak ve bu konuda KOBİ'lere faydaları ile karşılaşılacakları zorlukları karşı öneriler sunmak amacıyla yapmış olduğu çalışma sonucunda konu ile ilgili faydaları sorunları ve zorlukları sıralayan araştırmacı faydaları olarak; raporlamada standart bir düzenin getirilmesi tabloların uluslararası düzeyde tek tip olması karmaşıklığı önleyeceği, KOBİ'lerin kurumsallaşma adına olumlu olacağı, Finansman bulma da kolaylık sağlayacağı gibi KOBİ'lere faydaları ifade etmiştir. Zorlukları olarak ise; uzman personel yetersizliği, mali yük getirmesi, kurumsal yapının zayıf olması, vergi yasaları ile uyum sorunu ve kayıt dışı ekonomin varlığı olarak ifade etmiştir.

Karahan ve ark. (2017) UFRS'nin KOBİ'ler açısından değerlendirilmesini yaptıkları çalışmada ülkelerin KOBİ'ler için UFRS kabul etmesini ve uygulanmasını değerlendirmeyi amaçlamıştır. UFRS'yi birçok ülkenin kabul ettiğini ve KOBİ UFRS'yi belirli durumlara göre kabul eden ülkelere değinilmiştir. Araştırmada Türkiye'deki KOBİ TFRS ile ilgili meslek mensuplarına eğitim verilmesi ve TFRS'nin öneminin anlatılması gerektiğini, TFRS'nin uygulanmasında standart terimlerin kullanılması ve aynı anlamların yüklenmesi böylelikle karmaşıklığın önüne geçilmesini, uygulama ile ilgili alt yapının oluşturulması ve vergi yasalarına göre düzenlenmesi, KOBİ TFRS ile ilgili mali müşavirler, akademik dünya ve ilgili uzamanlar ile diyalog halinde olunması şeklinde önerilerde bulunmuştur. Ayrıca denetim ile ilgili olarak ta denetim yapan bağımsız kişilerin sorumlu tutulması gerektiğini, denetimin yeni geçilmiş bu uygulamanın verimliliği esas alınarak yapılması ve denetim konusunda iş yükü olacağı KOBİ'lere destek verilmesi gerektiğini de vurgulamıştır.

Muhasebe Meslek Mensupları ile ilgili bir başka çalışma Hırvatistan'da yapılmıştır (Lorena ve Galant, 2013). Söz konusu çalışmada işletmelerin gelir ve harcama raporlarında uygulama düzeyini, küçük ve orta büyüklükteki işletmeler için uygulanabilirliklerini değerlendirmek amacıyla Hırvatistan finansal raporlama Standartları (CFRS) düzeyinde KOBİ'lerin gelir ve giderlere ilişkin açıklamalar ile ilgili finansal raporlama çıktılarının kalitesi incelenmiş ve bu seçilmiş raporlama alanında CFRS uygulaması düzeyinde bir değerlendirme yapılmıştır. Araştırma sonucunda ise finansal tabloların çıktıları ile CFRS'ye uyum seviyesinin nitelikler bulunduğu ifade edilmiştir. Araştırmada CFRS 15 (Gelirler) ve CFRS 16 (Harcamalar) hesapları incelenmiş olmakla beraber uyum düzeyi bu çıktılar üzerinden uyum düzeyi tahmin edilmiştir. Nihayetinde Araştırma sonuçları dikkate alındığında, zorunlu denetimin yapılması için gereken boyut ve yükümlülük, hem orta ölçekli işletmelerin hem de zorunlu denetime tabi olanların CFRS'yi daha iyi uyguladıkları, bu durumda gelir ve gider açıklamalarına ilişkin çıktıların kalitesi ile önemli ölçüde ilişkili olduğu ifade edilmiştir.

Muhasebe Meslek Mensupları üzerinde Avrupa da gerçekleştirilen bir diğer çalışmada ise UFRS ile KOBİ muhasebe uyumlaştırması üzerine incelemede bulunan Maria ve ark. (2012) standartları Avrupa da fazla ilgi görmediği veya farkındalık düzeyinin az olduğu kanısı ile bu yönde yapılan girişimleri ve araştırmaları analiz etmek ve Avrupa ülkelerinde Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından çizilen UFRS'yi uyumlaştırmaktır. Ortaya konulan incelemeler çerçevesinde üç boyutta ele aldığı sistem ve süreçte AB varlık değerlerinin ve muhasebe sonuçlarının temelinde yer alan faktörler bulunmuştur.

Perera ve Chand (2015) yapmış olduğu çalışmada, KOBİ'ler için UFRS'nin kabul edilmesindeki zorluklara ortaya koymak amacıyla analizler ile eleştirel bir değerlendirme yapılmıştır. Araştırma sonucunda ise analizler UFRS de standart belirleme sürecinde kullanıcı oryantasyonunun Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yeterince ele alınmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca, UFRS'nin belirli bölümlerinde yer alan teknik zorluklar ve finansal tabloların hazırlanmasındaki potansiyel karmaşıklıkları da ana hatlarıyla da belirtilmiştir.

Literatür çalışmalarından elde etmiş olduğumuz sonuçlara göre muhasebe meslek mensuplarının Uluslararası Muhasebe standartlarını bildikleri ancak uygulamada bir takım sorunların olduğu ve bu sorunların devam ettiği anlaşılmaktadır. Muhasebenin en önemli çıktıları olan Finansal tabloların güvenilirliği muhasebe meslek mensuplarının UFRS'yi tam anlamaları ve doğru muhasebe kayıtları ile mümkün olabileceği gerçeğinden hareketle, şu aşamada bir takım sorunların yaşanabileceği anlaşılmaktadır. Uluslararası sermayenin aramış olduğu en önemli konu güvendir, güvenilir olmayan finansal tablolar yatırımcıları yanıltır ve uluslararası sermayenin o ülkeden kaçmasına neden teşkil eder. Çalışmamızın ana temasını temsil eden UFRS'ye göre hazırlanmış finansal tabloların güvenilirliği muhasebe meslek mensuplarının UFRS ve KOBİ TFRS'yi çok iyi anlamaları ve uygulayabilmeleri mümkün olmaktadır.

3. Çalışmanın Metodolojisi

3.1. Araştırmanın Evreni

Bu araştırma UFRS'ye göre bilanço hazırlayan işletmelere UFRS ile hazırlanan bilançolara olan güven endeksine dayalı bir araştırmadır. Araştırma dünya Ticaret merkezi olma aşamasında çok önemli bir mesafe kat eden İstanbul ilinde gerçekleşmiştir. İstanbul ilinde rastgele örneklem yöntemi ile UFRS ile bilanço hazırlayan 32 firmaya ulaşılmış ve literatüre dayanarak hazırlanan sorular sorulmuş ve elde edilen bulgular ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

3.2. Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler, IBM SPSS 23.0 programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Analizlere geçilmeden önce parametrik ya da non-parametrik analizlerin yapılacağı kararı normallik testi ile karar verilmiştir. Shapiro- Wilk analizi sonucunda verilerin normal dağıldığı ($p>0,05$) görülmüştür. Anket soruları ilgili literatür taranarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur.

4. Bulgular

Araştırmaya katılan 32 katılımcının demografik verileri ile ilgili bulgular tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Verilerine İlişkin Bulgular

	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Kadın	10	31,2
	Erkek	22	68,8
İş Tecrübesi	0-5 yıl	1	3,1
	6-11 yıl	1	3,1
	12-17 yıl	8	25,0
	18-23 yıl	10	31,3
	24 ve üzeri yıl	12	37,5
Hizmet Verilen İşletmenin Türü	Ulusal	12	37,5
	Uluslararası	20	62,5
Hizmet Verdiği İşletmedeki Deneyim Süresi	0-3 yıl	7	21,9
	4-7 yıl	12	37,5
	8-11 yıl	8	25,0
	12-17 yıl	4	12,5
	18 ve üzeri yıl	1	3,1
Mezuniyetiniz	Lisans	12	37,5
	Yüksek Lisans	18	56,3
	Doktora	2	6,2
Unvanınız	Yeminli Mali Müşavir	8	25,0
	SMMM	17	53,1
	Bağımsız Denetçi	7	21,9
Yaş (Kısa yanıt alınmıştır.)	Ortalaması: 45	En Küçük: 33	En Büyük: 57
Toplam		32	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılanlar ile ilgili;

- ✓ 10'u kadın (%31,2) ve 22'si (%68,8) erkektir.
- ✓ İş tecrübesi 0-5 yıl olan 1 (%3,1) kişi, 6-11 yıl olan 1 (%3,1) kişi, 12-17 yıl olan 8 (%25) kişi, 18-23 yıl olan 10 (%31,3) ve 24 ve üzeri yıl olan 12 (%37,5) kişi araştırmada yer almıştır.
- ✓ Hizmet verdikleri işletmelerin 12'si (%37,5) ulusal iken, 20'si (%62,5) uluslararasıdır.
- ✓ Hizmet verdiği işletmedeki deneyim süresi 0-3 yıl olan 7 (%21,9) kişi, 4-7 yıl olan 12 (%37,5) kişi, 8-11 yıl olan 8 (%25) kişi, 12-17 yıl olan 4 (%12,5) ve 18 ve üzeri yıl olan 1 (%3,1) kişi araştırmada yer almıştır.
- ✓ Mezuniyeti lisans olan 12 (%37,5) kişi, yüksek lisans olan 18 (%56,3) kişi ve doktora olan 2 (%6,2) kişi bulunmaktadır.
- ✓ Unvanı yeminli mali müşavir olan 8 (%25) kişi, SMMM olan 17 (%53,1) kişi ve bağımsız denetçi olan 7 (%21,9) kişi katılım sağlamıştır.
- ✓ Ayrıca katılımcılardan kısa yanıt olarak alınan yaşları incelendiğinde, yaşlarının ortalamasının 45 olduğu, en küçük katılımcının 33 yaşında iken en yaşlı katılımcının 57 olduğu görülmüştür.

Tablo 2: Katılımcıların Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliğine olan güveni Anketi Soruları ile İlgili Görüşleri

NO	SORULAR	ORTALAMA	SONUÇ
1.	UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolar karşılaştırılabilir bilgi sunar.	3,0938	Katılıyorum
2.	UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolar daha şeffaf bilgi sunar.	2,9687	Kararsızım
3.	UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolar hileli finansal tabloların tespitini kolaylaştırır.	2,8125	Kararsızım
4.	UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolar daha güvenilir bilgi sunar.	3,0313	Katılıyorum
5.	UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolar subjektif bilgi sunar.	2,8750	Kararsızım
6.	UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolar objektif bilgi sunar.	2,9375	Kararsızım
8.	Finansal Tabloların hazırlanması için kullanılan muhasebe sistemi sunulan finansal tabloların güvenilirliğini artırıcı bir faktördür.	2,5938	Kararsızım
9.	İşletmelerin yöneticileri tarafından gerçekleştirilen iç denetimler UFRS'ye göre hazırlanmış Mali Tabloların güvenilirliğini etkiler.	2,9688	Kararsızım
10.	Piyasada rekabet gücü olmayan şirketlerin üst yönetimi UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloların güvenilirliğini etkiler.	2,9063	Kararsızım
11.	Bir ülkedeki düzenleyici ve denetleyici organların uygulamış olduğu yasal gereksinimler UFRS'ye göre hazırlanmış Mali Tabloların güvenilirliğini artırır.	2,6563	Kararsızım
12.	Dönem ayırıcı hesaplarda yapılan gider aktifleştirilmesi UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloların güvenilirliğini etkiler.	2,8437	Kararsızım
13.	Bütçe kar hedefini sağlamak, UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloların güvenilirliğini etkiler.	2,7188	Kararsızım
14.	İşletme dışı bilgi kullanıcıları UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloları daha rahat bir şekilde anlayabilir.	3,0313	Katılıyorum
15.	UFRS'ye göre hazırlanmış gelir tablosundaki ticari kar mali karın hesaplanmasında da esas alınmalıdır.	2,4687	Kararsızım
16.	UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolar işletmeyi finansal olarak daha güçlü kılar.	2,7813	Kararsızım
17.	Karı daha yüksek göstermek için mali tablolar UFRS'ye göre hazırlanmalıdır.	2,4375	Kararsızım
18.	Düşük vergi için mali tablolar UFRS'ye göre hazırlanmalıdır.	3,0625	Katılıyorum
19.	UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolar karı daha düşük gösterir.	2,3750	Kararsızım
20.	UFRS'ye göre hazırlanmış mali tablolar iç kontrol için gereklidir.	2,9062	Kararsızım

Katılımcıların anket sorularına vermiş oldukları cevaplar genel olarak analiz edildiğinde 0-1 (Hiç Katılmıyorum), 1-2 (Katılmıyorum), 2-3 (Kararsızım), 3-4 (Katılıyorum) ve 4-5 (Kesinlikle Katılıyorum) aralıklarında aldıkları ortalamalara göre tablo 2'de değerlendirilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde, katılımcıların 1., 4., 14. ve 18. sorulara katıldıkları görülürken, diğer sorulara kararsız oldukları şeklinde genel itibarıyla cevap vermişlerdir. Katılımcıların katıldıkları maddeler şu şekildedir:

- ✓ UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloların karşılaştırılabilir bilgi sunduğunu,
- ✓ UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloların daha güvenilir bilgi sunduğunu,
- ✓ İşletme dışı bilgi kullanıcılarının, UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloları daha rahat bir şekilde anlayabileceklerini ve
- ✓ Düşük vergi için mali tablolar UFRS'ye göre hazırlanması gerektiğini düşünmektedirler.

Tablo 3: Katılımcıların Cinsiyetleri ile Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliği Anketi Toplam Puanı Bağımsız Örneklem t Testi

	Grup	n	Ort.	ss	t	p
Cinsiyet	Erkek	22	59,22	6,90	-4,258	,00*
	Kadın	10	49,60	2,41		

* p değerinin anlamlı yani $p < 0,05$ olmasıdır.

Katılımcıların cinsiyetleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiş ve tablo 3’de verilmiştir. Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların cinsiyetleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($t = -4,258$, $p < 0,05$). Bu fark incelendiğinde, erkeklerin ortalamasının kadınların ortalamasına göre yüksek olmasından farkın erkekler lehine olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 4: Katılımcıların Yaşları ile Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliği Anketi Toplam Puanı Arasındaki İlişki

		Yaş	Anket Toplam
Yaş	r	1	,159
	p		,384
	n	32	32
Anket Toplam	r	,159	1
	p	,384	
	n	32	32

Katılımcıların cinsiyetleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasındaki ilişki düzeyine Pearson Korelasyon analizi ile bakılmıştır. Pearson korelasyon (r) analizinde ilişki düzeyi yorumu:

- ✓ $r = 0,00 - 0,25$ çok zayıf,
- ✓ $r = 0,26 - 0,49$ zayıf,
- ✓ $r = 0,50 - 0,69$ orta,
- ✓ $r = 0,70 - 0,89$ yüksek ve
- ✓ $r = 0,90 - 1,00$ çok yüksek şeklinde yapılmaktadır.

Bu kapsamda tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların cinsiyetleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında çok zayıf ve pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 5: Katılımcıların İş Tecrübeleri ile Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliği Anketi Toplam Puanı Varyans Analizi

		KT	Sd	KO	F	p
İş Tecrübesi*	Gruplar Arası	77,802	3	25,934	,450	,719
	Grup İçi	1613,667	28	57,631		
	Toplam	1691,469	31			

* İş Tecrübesi Grupları: 0-5 Yıl, 6-11 Yıl, 12-17 Yıl, 18-23 Yıl ve 24 ve üzeri şeklindedir. 0-5 Yıl ve 6-11 Yıl tecrübeye sahip 1’er kişi olması ANOVA analizi için sıkıntı oluşturduğu için en yakın grup olan 0-5 Yıl grubunda birleştirilmiştir.

Tablo 5’de katılımcıların iş tecrübeleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans

(ANOVA) analizi ile kontrol edilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların iş tecrübeleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($F=,450$ ve $p>0,05$).

Tablo 6: Hizmet Verdiği İşletme Türü ile Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliği Anketi Toplam Puanı Bağımsız Örneklem t Testi

	Grup	n	Ort.	ss	t	p
Cinsiyet	Ulusal	12	50,25	3,04	-4,513	,00*
	Yabancı	20	50,00	6,00		

* p değerinin anlamlı yani $p<0,05$ olmasıdır.

Katılımcıların hizmet verdiği işletme türü ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı bağımsız örneklem t testi ile analiz edilmiş ve tablo 6'da verilmiştir. Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların hizmet verdiği işletme türü ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür ($t=-4,513$, $p<0,05$). Bu fark incelendiğinde, uluslararası işletmelerde hizmet veren katılımcıların ortalamasının ulusal işletmelerde hizmet verenlerin ortalamasına göre yüksek olmasından farkın uluslararası işletmelerde hizmet veren katılımcılar lehine olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 7: Katılımcıların Hizmet Verdiği İşletmedeki Deneyim Süresi ile Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliği Anketi Toplam Puanı Varyans Analizi

		KT	Sd	KO	F	p
Hizmet Verdiği İşletmedeki Deneyim Süresi*	Gruplar Arası	269,395	3	89,798	1,768	,176
	Grup İçi	1422,074	28	50,788		
	Toplam	1691,469	31			

* Hizmet Verdiği İşletmedeki Deneyim Süresi Grupları: 0-3 Yıl, 4-7 Yıl, 8-11 Yıl, 12-17 Yıl ve 18 ve üzeri şeklindedir. 18 ve üzeri Yıl tecrübeye sahip 1 kişi olması ANOVA analizi için sıkıntı oluşturduğu için en yakın grup olan 12-17 Yıl grubuna dâhil edilmiştir.

Tablo 7'de katılımcıların hizmet verdiği işletmedeki deneyim süresi ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans (ANOVA) analizi ile kontrol edilmiştir. Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların hizmet verdiği işletmedeki deneyim süresi ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($F=1,768$ ve $p>0,05$).

Tablo 8: Katılımcıların Mezuniyeti ile Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliği Anketi Toplam Puanı Varyans Analizi

		KT	Sd	KO	F	p
Mezuniyet*	Gruplar Arası	247,552	2	123,776	2,486	,101
	Grup İçi	1443,917	29	49,790		
	Toplam	1691,469	31			

* Mezuniyet Grupları: Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora şeklindedir.

Tablo 8'de katılımcıların mezuniyeti ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans (ANOVA) analizi ile kontrol edilmiştir. Tablo 8 incelendiğinde, katılımcıların mezuniyetleri ile uluslararası muhasebe

standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($F=2,486$ ve $p>0,05$).

Tablo 9: Katılımcıların Unvanı ile Uluslararası Muhasebe Standartlarının Uygulanabilirliği Anketi Toplam Puanı Varyans Analizi

		KT	Sd	KO	F	p
Unvanı*	Gruplar Arası	29,821	2	14,910	,260	,773
	Grup İçi	1661,648	29	57,298		
	Toplam	1691,469	31			

* **Unvan Grupları: Yeminli Mali Müşavir, SMMM ve Bağımsız Denetçi şeklindedir.**

Tablo 9’da katılımcıların unvanı ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tek yönlü varyans (ANOVA) analizi ile kontrol edilmiştir. Tablo 9 incelendiğinde, katılımcıların mezuniyetleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($F=260$ ve $p>0,05$).

Katılımcıların genellikle orta yaş ve üstü olduğu görülmüştür. Ayrıca uluslararası şirketlerde hizmet verenlerin (% 62,5) fazlalığı bir başka önemli noktadır. Katılımcıların çoğunluğunun mezuniyeti ise yüksek lisans (% 56,3) olarak görülmektedir. Unvanı SMMM (% 53,1) olan katılımcılar ise çoğunluktadır. Katılımcıların yaş değişkeni ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliğine yönelik anket puanları arasında çok zayıf ve pozitif bir ilişki dikkat çekmiştir. Yani yaş değiştikçe uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliğine yönelik görüşleri neredeyse değişmemektedir.

Katılımcıların cinsiyetleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık ($p<,05$) görülmüş ve bu farklılığın erkekler lehine olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte, hizmet verdiği işletmenin türü ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık ($p<,05$) görülmüş ve uluslararası işletmelerin lehine bir farklılık görülmüştür. Ayrıca katılımcıların mezuniyeti, iş tecrübeleri ve hizmet verdikleri işletmedeki çalışma süreleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık ($p>,05$) bulunmamıştır.

5. Sonuç

Uluslararası yatırımcı açısından karar verme sürecinde yatırım kararını etkileyen en önemli unsur güvendir. Güvenilir olmayan finansal tablolar yatırımcıları yanıltır ve uluslararası sermayenin o ülkeden kaçmasına neden teşkil edebilmektedir. Çalışmamızın ana temasını temsil eden UFRS’ye göre hazırlanmış finansal tabloların güvenilirliği muhasebe meslek mensuplarının UFRS ve KOBİ TFRS’yi çok iyi anlamaları ve uygulayabilmeleri ile mümkün olmaktadır.

Bu araştırma, UFRS’ye göre bilanço hazırlayan işletmelere UFRS ile hazırlanan bilançolara olan güven endeksine dayalı bir araştırmadır. Araştırma dünya Ticaret merkezi olma aşamasında çok önemli bir mesafe kat eden İstanbul ilinde gerçekleşmiştir. İstanbul ilinde rastgele örneklem yöntemi ile UFRS ile bilanço hazırlayan 32 firmada çalışan muhasebe meslek mensuplarına ulaşılmış ve literatüre dayanarak hazırlanan sorular sorulmuş ve elde edilen bulgular ayrıntılı bir şekilde analiz edilerek yorumlanmıştır.

Araştırma kapsamında elde edilen veriler, IBM SPSS 23.0 programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Analizlere geçilmeden önce parametrik ya da non-parametrik analizlerin yapılacağı kararı normallik testi ile karar verilmiştir. Shapiro- Wilk analizi sonucunda verilerin normal dağıldığı ($p>0,05$) görülmüştür. Anket soruları ilgili literatür taranarak araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur.

Uluslararası sermayenin baş döndürücü bir hız ile dolaştığı küresel sermayede ülkeler kendilerine düşen payı maksimum oranda artırmanın yolunu aramaktadırlar.

Bu araştırmada UFRS'ye göre bilanço hazırlayan işletmelerin mali işler sorumlu muhasebe meslek mensuplarına sorular yöneltilmiş ve alınan cevaplar ise şöyledir;

- ✓ UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloların karşılaştırılabilir bilgi sunduğunu,
- ✓ UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloların daha güvenilir bilgi sunduğunu,
- ✓ İşletme dışı bilgi kullanıcılarının, UFRS'ye göre hazırlanmış mali tabloları daha rahat bir şekilde anlayabildiğini savunmaktadırlar.

Araştırmaya katılanların, genellikle orta yaş ve üstü olduğu görülmüştür. Ayrıca uluslararası şirketlerde hizmet veren muhasebe meslek mensuplarının oranı % 62,5'dir. Katılımcıların eğitim durumu incelendiğinde, % 56,3 yüksek lisans mezunu olduğu tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde yüksek lisans mezunu meslek mensubu sayısının yetersiz olmasına karşın % 56,3 yüksek bir oran olarak değerlendirildi. Unvanın belirlenmesine yönelik olarak sorulan soruya katılımcıların % 53,1'ü SMMM olarak belirtmişlerdir.

Katılımcıların yaş değişkeni ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliğine yönelik anket puanları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu istatistiksel olarak tespit edilmiştir.

Katılımcıların cinsiyetleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık ($p < .05$) istatistiksel olarak tespit edilmiştir. Bununla birlikte, hizmet verdiği işletmenin türü ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği güven anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık ($p < .05$) istatistiksel olarak tespit edilmiştir. uluslararası işletmelerde faaliyet gösteren muhasebe meslek mensuplarının muhasebe standartlarının uygulanabilirliğine yönelik pozitif yönlü bulgular tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların mezuniyeti, iş tecrübeleri ve hizmet verdikleri işletmedeki çalışma süreleri ile uluslararası muhasebe standartlarının uygulanabilirliği güveni anketi toplam puanı arasında anlamlı bir farklılık ($p > .05$) istatistiksel olarak tespit edilememiştir.

Sonuç olarak UFRS'ye göre sunulan finansal tablolar uluslararası sermayeyi ülkemize çekebilmek adına güven artırıcı önemli unsurlardan bir tanesi olduğu istatistiksel olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bu bulgu muhasebe alanının en büyük çıktılarından olan finansal raporların ülke ekonomisine olan doğrudan etkisini göstermesi bakımından oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, F., ve Yeşil, T. (2017). TFRS Açısından Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Yapılmış Olan Akademik Çalışmaların Değerlendirilmesi, *Optimum Ekonomi ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 77-95.
- Bozdemir, E. (2014). Kobi'ler İçin Türkiye Finansal Raporlama Standardının Uygulama Sürecine İlişkin Tespit Ve Değerlendirmeler, *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 6 (12), 85-108 Kış 2014 ISSN 1307-9832
- Durer, S., Akbaş, H.E. ve Zeytinoğlu, E. (2016). Uluslararası Finansal Raporlama Standartları ve Türkiye'de Muhasebe Eğitimi: Muhasebe Eğitimi Veren Akademisyenlerin Görüşleri Üzerine Bir İnceleme. *Maliye Finans Yazıları* - (106), 73-100.
- Erdoğan, M., Utku, B. D., ve Gürsoy, K. (2014). Kobi'ler İçin Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına İlk Geçiş Uygulaması. *Journal of International Social Research*, 7(32), 612-629.

- Eskin, İ., ve Güvemli, B. (2015). Bir Alabalık Üretim Tesisinde Kobi TFRS'ye İlk Geçiş Uygulaması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (66), 89-104.
- Eva K. Jermakowicz (2004) Effects of Adoption of International Financial Reporting Standards in Belgium: The Evidence from BEL-20 Companies, *Accounting in Europe*, 1:1, 51-70, DOI:10.1080/0963818042000270811
- Fidan, M. E., ve Cinit, H. (2013). Türkiye finansal raporlama standartları çerçevesinde kobi muhasebe standartlarının muhasebe meslek mensupları tarafından algı düzeylerinin tespitine yönelik uygulama (Eskişehir ili örneği). *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (59), 39-60.
- Hacıhasanoğlu, T., Karaca, N., ve Demirci, Ş. D. (2012). KOBİ'ler İçin TFRS'nin Getirdiği Yenilikler ve Uygulanabilirliği Üzerine Ankara İlinde Bir Araştırma.
- Karahan, M., İğde, M. ve Özbezek, D . (2017). Evaluation of International Financial Reporting Standards in Terms of Smes-Turkey Application. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 16 (2), 330-344. DOI: 10.21547/jss.299362
- Lorena M., ve Galant, A. (2013). The Quality Of Notes Relating Sme Revenues and Expenditures Disclosures: Empirical Study of Croatian Financial Reporting Standars (CFRS) Implementation, *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 26:sup1, 343-368, DOI: 10.1080/1331677X.2013.11517656
- Maria-G. B., Demartini, P., Lorena, M., ve Paoloni, P. (2012). Accounting Harmonization for SME-S in Europe: Some Remarks on IFRS for SMES and Empirical Evidences, *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 25:sup1, 1-26, DOI: 10.1080/1331677X.2012.11517554
- Perera, D., ve Chand, P. (2015). Issues in the adoption of international financial reporting standards (IFRS) for small and medium-sized enterprises (SMES). *Advances in accounting*, 31(1), 165-178. dx.doi.org/10.1016/j.adiac.2015.03.012